

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 3. Qualiter ad causandam visionem beatificam concurrat lumen
gloriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

de fide. Et quamuis Bann. 1. p. q. 12. art. 5. dub. 1. Mol. ibid. disp. 1. Valen. punc. 3. Vazq. disp. 42. cap. 2. Arrub. disp. 20. Soar. lib. 2. de Atrib. cap. 14. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 1. n. 26. & disp. 5. n. 50. Fasol. 1. p. q. 11. art. 5. dub. 1. Heric. disp. 45. cap. 5. Lorin. in Psal. 35. vers. 10. & alij plures arbitrentur, eam ad fidei dogmata non pertinere; eo quod non adeo expressè, & directè continentur in decreto Concilij; plerique tamen damnant oppositam tanquam censurà dignam. Molina enim, & Arrubal temerarium, & periculosum censent, negare Beatis lumen gloriæ per modum habitus infusum. Valentia valde temerarium, & quod contra fidem re ipsa putari possit. Salas non posse excusari ab omni nota, Nazarius, & Ripa non sustineri sine errore, ille contr. 1. concl. 3. hic 1. p. q. 12. art. 5. dub. 2. Egid. denique supra cum alijs planè defendit, esse erroneum.

17 Ex quibus apparet, seueriori adhuc notà dignum esse Durandum in 4. dist. 49. q. 2. opinantem in nostro intellectu vim sufficientem, naturamque efficacitatem esse ad videndum Deum intuitiue, sublato semel per gratiam Dei impedimento, quod pro præsentis statu habemus ad illum videndum, absque alio supernaturali dono. Videtur enim doctrina hæc supra dictæ definitioni Concilij planè aduersari. Quocirca illam planè erroneam censet Valentia, & Vazq. erroris notà non carere.

QUESTIO III.

Qualiter ad causandam visionem beatificam concurrat lumen gloriæ.

18 **S**uppono primò tanquam certum, lumen gloriæ non ad solum ornatum, decoremque intellectus Beatorum dari, vt improbabiler dixerunt Mayron, & Bassolis apud Egid. Lustr. lib. 9. de Beat. q. 5. art. 1. Constat enim ex Concilio Viennensi, vt vidimus q. 2. dari illud ad eleuandum ipsum Beatorum intellectum, vt videat Deum; atque adeo vt causet aliquo modo visionem Dei. Ceterum, quia intellectus Beatorum bifariam concurrunt ad causandam visionem, passiuè videlicet, & actiuè, vt quæst. 1. statutum est,

19 **S**uppono secundò etiam vt certum apud omnes, lumen gloriæ intellectui Beatorum dari, vt illum eleuet, atque adeo adiuet ad causandam effectiuè visionem. Hoc enim ipso, quod Deum videre intuitiue, supernaturale est, & indebitum intellectui creato, supernaturale quoque, & indebitum ipsi est, efficere in se suam visionem; atque adeo, vt eam valeat efficere, eleuatione eget; iuuamineque supernaturali sibi, & indebito: quale lumen est. Vnde, manifestè consequitur, lumen gloriæ simul cum intellectu Beati aliquà ratione concurrere ad efficiendam visionem, intra genus causæ efficientis. Quod etiam apud omnes est in confesso.

20 **S**ed dubitari potest primò, vtrum lumen gloriæ vt causa, an solum vt conditio causandi concurrat ad efficiendam visionem cum intellectu. Secundò dubitari potest, si est causa effectiua visionis, an principalis, an verò instrumentalis

fit. Tertio, an detur, necessariumque sit pro eleuando intellectu non solum ad efficiendam, sed etiam ad recipiendam visionem, ita, vt non solum in genere causæ efficientis, vt fatentur omnes, sed etiam in genere causæ materialis, passiuè, seu receptiuè concurrat ad visionem; idque aut dispositiuè solum, aut etiam receptiuè saltem partialiter.

21 **S**uppono tertio etiam vt certum, intellectui creato prout instructo, atque eleuato lumine gloriæ connaturalè esse, & debitam visionem beatificam: quia est connaturalis, & debita ipsi lumen; atque adeo etiam intellectui prout lumine instructo. Vniuersaliter enim accidens indebitum, atque adeo supernaturale naturæ secundum se, consideratæ præcisè, connaturale euadit, & debitum complexo ex naturà, & ex alio quopiam supernaturali, cui illud prout tali naturæ coniuncto connaturale, & debitum est; atque adeo & ipsi naturæ prout per tale quid ad tale accidens eleuatur; tametsi quoad modum loquendi vnus, aut alter scrupulosè, sed plis iusto, videatur procedere. De quo plura Fasol. 1. p. q. 12. art. 5. dubit. 11. & Recupit. lib. 6. q. 17. à n. 7.

22 **H**is postis, circa primum dubium propositum n. 20. sunt, qui putauerint, lumen gloriæ concurrere cum intellectu ad efficiendam visionem non vt causam, siue principium factiuum eius, sed tantum vt conditionem causandi. Pro qua sententia refert Recupit. ibid. n. 1. Scot. in 4. dist. 14. q. 2. art. 2. Ocham. dist. 13. art. 5. ad 6. Maior. in 3. dist. 14. q. 4. Durand. in 4. dist. 49. q. 2. n. 21. & Aureol. quodl. 9. propos. 1. Contra tamen sententia tribuens lumen concursiuum effectiuum visionis communis est. Quam tenent Mol. 1. p. q. 12. art. 5. disp. 1. Zumel. q. 2. Soar. lib. 2. cap. 15. Becan. cap. 9. q. 3. Trigol. q. 7. art. 3. dub. 4. Fasol. dubit. 5. Amic. disp. 9. sec. 9. Recupit. supra, Salas 1. 2. tract. 2. disp. 5. sec. 3. & apud eos reliqui.

23 **C**irca secundum autem dubium propositum n. 20. prima sententia est, lumen gloriæ concurrere ad efficiendam visionem vt causam principalem. Ita Vazq. 1. p. disp. 47. n. 38. Arrub. disp. 19. cap. 7. Machin. disp. 16. sec. 6. Zumel. disp. 2. post 3. concl. Theod. Smifing. de Deo vno tract. 2. disp. 6. q. 4. n. 92. & alij relati suppresso nomine à Fasol. 1. p. q. 12. art. 5. dubit. 8. Secunda verò sententia est, concurrere vt causam instrumentalem. Sic Fasol. ibi, & Recupit. lib. 6. q. 17. à n. 5. Quibus quodammodo consentiunt Soar. disp. 30. Met. n. 45. & Franc. Amic. 1. p. disp. 9. sect. 11.

24 **C**irca tertium denique dubium in eodem num. 20. propositum est prima sententia, lumen gloriæ nullatenus esse necessarium in genere causæ materialis ad hoc, vt intellectus creatus valeat recipere visionem; proindeque neque ad id munus conferri, vt eleuet intellectum, ipsumque inuenit ad eiusmodi receptionem siue vt dispositionem, seu conditionem dispositiuam, siue vt partiale subiectum ipsius visionis. Sic sentiunt Mol. 1. p. q. 12. art. 5. disp. 1. Vazq. disp. 43. Soar. lib. 2. cap. 15. Heric. disp. 45. cap. 3. Tann. disp. 2. q. 6. dub. 4. Fasol. dubit. 4. Arriag. disp. 7. sec. 4. subf. 1. & apud eos alij plures. Pro opposita tamen sententiâ asserente, lumen gloriæ requisitam dispositionem esse, vt intellectus recipiat visionem beatificam; eoque subinde etiam titulo dari, vt ad talem receptionem eleuet illum, stant com.

communiter Thomistæ cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 5. Item Cabrera 3. p. q. 8. art. 2. disp. 8. Ladefma de diuinâ perfectione q. 8. art. 9. Salas 1. 2. tract. 2. disp. 5. sec. 3. Ægid. Lusit. lib. 9. de Beat. q. 5. art. 9. Valent. 1. p. disp. 1. q. 12. punct. 3. Recupit. lib. 6. q. 16. & alij ab his relati. Addunt nonnulli, quos tacito nomine refert Salas n. 61. lumen gloriæ non solum ad visionem recipiendam intellectum disponere, sed esse insuper simul cum illo subiectum receptiuum eius: consentiuntque Cabrera supra concl. 3.

25 Præterea dubitatur hic, vtrum lumen gloriæ sit necessaria dispositio ex parte intellectus ad hoc, vt cum illo intelligibiliter vnatur essentia Dei aut per se immediatè, aut mediâ speciè intelligibili. Thomistæ, qui speciè impressam essentia Dei negant possibilem, ipsamque essentiam per modum specièi vniri intellectui Beatorum ad causandam visionem, autumant, tanquam necessariam dispositionem ad talem vnionem requirunt lumen gloriæ. Ita cum S. Th. 1. p. q. 12. art. 5. & lib. 3. contra Gent. cap. 53. & 54. & q. 8. de Verit. art. 3. docent Capreol. Caiet. Ferraz. Bann. Zmel. Ripa. Sot. Nauarræ. Cabrera, Albertin. & alij, quos refert, & sequitur Ægid. Lusit. lib. 9. art. 3. Quibus accedit Salas 1. 2. tract. 2. disp. 5. sec. 3. à n. 55. cum alijs. Pro oppositâ tamen sententiâ videtur stare Vazq. 1. p. disp. 43. cap. 3. cum doceat, si essentia diuina suppleret vicem specièi impressæ, superfluum fore lumen gloriæ. Mol. verò 1. p. q. 12. art. 5. disp. 1. Valen. disp. 1. q. 12. punct. 3. Soar. lib. 2. cap. 15. n. 21. Fasol. q. 12. art. 5. dubit. 3. & Heric. disp. 45. cap. 2. veluti mediâ viâ incedentes cum quadam moderatione, & explicatione tuerentur sententiam S. Th. vti nos infra, Addit Ægid. casu, quod essentia diuina non per se, sed per specièi impressam vnatur intelligibiliter intellectui Beatorum, vt ipse de facto putat accidere, etiam requiri lumen gloriæ tanquam dispositionem ad receptionem talis specièi. Id quod absque dubio sentiant eundem præcitati Doctores, factâ hypothesi, quod dicta speciè ponatur in intellectu Beatorum.

Propositio 1.

36 Lumen gloriæ non vt mera conditio, sed vt principium, siue causa concurret simul cum intellectu Beati ad efficiendam Dei visionem.

Probatur primò. Quia lumen gloriæ non aliter eleuat intellectum creatum ad efficiendam visionem Dei, quam supplendo defectum virtutis actiue eius, atque ad eò præbendo illi actiuitatem, qua carebat comparatione visionis Dei, idq; non aliter, quam præbendo illi se ipsum. Ipsum ergo actiuitas est ad talem visionem, actiueque subinde ad illam cum ipso intellectu concurret.

37 Secundò. Quia causa effectiua naturâ suâ improportionata ad effectum non aliter ad illum efficiendum videtur eleuari posse, quam per adiutorium sibi indebitum, efficiens simul cum ipsa effectum. Conditiones enim ad efficiendum completam supponunt virtutem factiuam, atque ad eò proportionatam iam ad effectum in suo genere. Vnde, non per conditionem, sed solum per concausam sibi adiunctam videtur posse reddi proportionata causa effectiua ad effectum, ad quem ex se improportionata erat. Lumen ergo,

quo intellectus creatus causa effectiua proportionata redditur ad Dei visionem, ad quam ex se improportionata erat, non vt conditio, sed vt concausa cum intellectu ipso concurret ad illam.

28 Tertiò. Quia, vt suo loco latius ostendo, omnis conditio requisita ad causandum ex parte causæ effectiue ad vnâ approximationem, siue applicationem aut physicam, aut intentionalem, reducit, qua illa ad illud, circa quod quoquo modo est operatiua, aliqua ratione approximatur, seu applicatur. Vnde, quando videmus, aliquid ex parte causæ effectiue requisitum esse ad causandum, quod nullo modo est applicatio eius ad id, circa quod operatur, id quidem à nobis, non vt conditio, sed vt concausa requiri, concurrereque, censendum est. Sed lumen gloriæ requisitum est ex parte intellectus ad efficiendam visionem Dei iuxta suppositionem secundam; neque vllum in eò vestigium apparet approximationis ipsius intellectus ad aliud quiddam, circa quod est operaturus, vt satis ex se est notum. Igitur lumen gloriæ non vt conditio, sed vt concausa ad Dei visionem concurrere censendum est.

29 Quartò. Quia omnes habitus infusi, vt fidei, spei, charitatis, & ceteri effectiue, & non vt mere conditiones concurrunt ad eos actus, pro quibus dantur, vt concors Theologorum, sententia est. Sed lumen gloriæ habitus est infusus à Deo pro actu visionis ipsius Dei iuxta dicta q. 2. Igitur lumen gloriæ effectiue, & non vt mera conditio concurret ad ipsam visionem.

30 Obijciunt tamen contra propositionem primò. Præmium est à solo præmiante. Ergo visio Dei non est à lumine. Secundò. Nulla creatura potest beatificare effectiue. Ergo nec lumen efficere visionem: quia effectiue beatificaret. Tertiò. Lumen corporeum concurret ad visionem corpoream vt mera conditio. Ergo & lumen beatificum ad visionem beatificam. Quartò. Lumen se habet in Patriâ, sicut gratia in Viâ. Sed gratia non est operatiua. Ergo nec lumen. Quintò. Lumen neque concurret ad vitalitatem visionis; quia hæc respondet intellectui: neque ad supernaturalitatem; quia hæc respondet obiecto viso. Ergo ad nihil. Sextò. Lumen neque est causa partialis visionis simul cum intellectu efficiens illam; tum quia causæ partiales debent esse eiusdem generis; tum quia lumen seorsim ab intellectu posset partem visionis facere; quod repugnat: neque est causa totalis; cum intellectus visionem faciat. Ergo nulla. Septimò. Intellectus se solo recipit visionem. Ergo & se solo efficit, habente se lumine vt conditione tam ex parte efficientis, quam passiuæ. Octauò. Lumen neque vt causa principalis efficit visionem; quia visionis actus puri solum potest esse principalis causa actus purus: neque vt instrumentalis; quia ad id muneris solus intellectus est satis; cum eo siquidem solo potest Deus facere visionem. Ergo vt nulla.

31 Ad primum respondeo, esse præmium quâ tale formaliter sit à solo præmiante, nihil obesse, quominus illud physicè sit ab aliâ causâ, mediâ qua præmians illud confert. Ad secundum nego, non posse creaturam beatificare effectiue, si id sonet, vt potest, efficere beatitudinem. Ad tertium, quidquid sit de concursu luminis corporei ad visionem corpoream, nego paritatem: quia lumen corporeum se habet ex parte obiecti

visibilis iuuando illud vt mittat ad oculos speciem impressam, per quam visio corporea fit; at lumen beatificum se habet ex parte intellectus iuuando immediatè adiuuandam eius ad faciendam visionem beatificam. Ad quartum dico, lumen se habere in Patria, sicut habitus fidei in Via, qui effectiuus est; non sicut gratia, cui visio beata etiam non factiua responderet. Ad quintum dico, tam lumen, quam intellectum, quam obiectum visum (per se scilicet, aut per sui speciem) ad integram visionem concurrere re ipsa effectiue. Tamen nostro modo concipiendi intellectui vitalitas, obiecto representatio, & lumen supernaturalitas ipsius visionis seorsim possunt attribui. De quo alijs plura. Ad sextum dico, intellectum, & lumen causas partiales visionis dici posse, quatenus ambo indiuisum illam efficiunt; vt planè possunt, quin sint eiusdem generis inferioris genere cause effectiue, cuius eisdem sunt; & quin lumen possit seorsim aliquid visionis efficere. Ad septimum fateor, intellectum se solo recipere visionem; nego tamen, se solo efficere, propter discrimen exhibendum proposit. 3. Ad octauum quid sit dicendum, constabit ex proposit. 2.

Propositio 2.

32 Aptius loquuntur, qui lumen gloriæ concurrere vt instrumentum Dei dicunt ad visionem beatificam.

Quia visio beatifica vtpote actus vitalis, intellectualisque præsantissimus, ad quem vt ad præcipuum finem cætera supernaturalia donata ordinata sunt, longè maiorem perfectionem, longèque maiorem æstimabilitatem habet haud dubiè, quam lumen gloriæ. Sed omnis causa imperfectior effectu instrumentalis, non principalis reputari solet communiter comparatione illius; eo quòd magis instrumentalis, quam causis principalibus artefactorum assimilatur; à quibus est petenda analogia pro discernendis in naturalibus causis instrumentalibus à principalibus, vt dicebamus q. 1. proposit. 2. Ergo lumen gloriæ comparatione visionis beatificæ instrumentum Dei potius, quam causa principalis, reputandum est, & dicendum, In quo amplius non est morandum; cum semper controuersia hæc sit de nomine.

33 Itaque Deus medijs duobus instrumentis, altero connaturali, quale est lumen gloriæ, altero obedientiali, qualis est intellectus, efficit visionem beatificam vt causa principalis eius. Ex quibus lumen dicitur instrumentum; quia, licet sit causa visionis connaturalis, eoque iure proportionata, exceditur tamen ab illa quoad perfectionem. Intellectus verò dicitur instrumentum; quia, licet excedat visionem quoad perfectionem, vtpote indistinctus realiter à substantiâ intelligentis iuxta meam, & communio-rem opinionem, est tamen causa eius obedientialis, ac proinde improporionata.

Propositio 3.

34 Lumen gloriæ dispositio requisita est, vt intellectus Beati connaturaliter recipiat visionem beatificam; eoque subinde etiam

titulo datur, vt ad talem receptionem eleuet illum.

Quod vt luculentius appareat, prænoto, intellectum creatum neququam posse connaturaliter recipere in se visionem beatificam, nisi instructum præuio aliquo supernaturali accidente, ratione cuius ei debeatur visionis beatificæ receptio. Ratio est in promptu. Quia potentia passiuæ intellectus creati per se sumptæ, qualiter quid naturale est, non potest esse debita, atque adeo neque connaturalis visio beatifica; alioquin naturæ debita esset contra conceptum supernaturalitatis, quam habet, expositum, & statutum supra disp. 18. q. 7. Ergo, vt sit connaturalis tali potentia, aliquid supernaturale debet in ipsa prius poni, in quo fundetur talis connaturalitas. Ex quo planè sequitur, in omni serie accidentium supernaturalium subordinatorum aliquod eorum necessariò debere conferri naturæ supernaturaliter vndeque abque omni connaturalitate, & debito. Quodlibet enim connaturaliter conferri non potest, nisi procedendo in infinitum; quod tamen repugnat; quia nullum potest esse connaturale naturæ, nisi supponendo in natura aliud supernaturale, ratione cuius ipsi naturæ dicitur deberi, connaturaliterque conuenire, iuxta dictam suppositione tertia. Et quoniam Deus supernaturalia accidentia, quantum fieri potest connaturaliter præstare solet, vt discurrunt per illa cuique conspicuum fiet; & ipse ordinarius modus promidentia Dei manifestat; quoties de facto videmus duo supernaturalia accidentia cum subordinatione conferri, vt conferuntur lumen, & visio, ea vtique subordinata censenda sunt in ordine, ad omnem potentiam naturæ, cui conuenire conspiciuntur, ita, vt secundum connaturale sit tali potentia ob ius in ipsum, quod illa mutatur à primo, & primum eius conditionis sit, siue talis essentia, quæ tale ius tali potentia præstare valeat.

Hinc lumen gloriæ de facto non solum in genere cause efficientis conducere censendum est ad hoc, vt visio connaturaliter fiat ab intellectu Beati, sed etiam in genere cause materialis ad hoc, vt visio connaturaliter ab ipso intellectu recipiatur. Hoc tamen discrimine, quòd in genere cause efficientis concurrat vt causa efficiens simul cum intellectu visionem, vt proposit. 1. statutum est. In genere verò cause materialis non concurrat vt causa recipiens simul cum intellectu visionem, sed vt mera dispositio, siue vt conditio dispositiua adaptans ipsum intellectum, vt per se solum connaturaliter recipiat illam. Quæ admodum dispositiones naturales adaptant materiam primam, vt per se solum formas naturales recipiat. Quod certè discrimen in ipsa diuersitate generum causandi fundatur. Intellectus enim ex defectu virtutis intrinsecæ improporionata causa est ad faciendam visionem, (sicut & alia quæuis potentia obedientialiter tantum factiua alicuius effectus); atque ita, nisi per virtutem factiuam visionis adiunctam sibi ad eam faciendam, eleuari non potest. Ad eam verò recipiendam per se solum est intrinsecè capax, sicut & ad recipiendum effectum formalem, subeundamve denominationem videntis per illam; (ipse quippe solus est, qui videt, non item aliud quidpiam); ex defectuque proinde solius dispositionis eam connaturaliter exigentis ineptus ad eam recipiendam potest euadere. Sicut materia prima aquæ ex de.

defectu tantum dispositionis connaturaliter requisita ad recipiendam formam ignis ad hanc recipiendam inepta est. Euadet igitur intellectus aptus per lumen ad visionem connaturaliter recipiendam, non tanquam per concausam passiuam, seu receptiuam eius; sed tanquam per dispositionem, cui illa connaturaliter debita est. Ad huiusmodique subinde connaturalem visionis receptionem dispositio requisita illud erit, ut nostra propositio fert.

36 Id quod ex dictis vno verbo probatur primo. Quia ex vna parte huiusmodi connaturalitas non est neganda receptioni visionis, spectato more ordinario prouidentia diuina, iuxta dicta; supposito, quod lumen intuitu eius, & ut quid ipsi subordinatum conferatur à Deo: neque est, cur solum conferatur ad reddendam intellectui connaturalem effectiorem visionis, & non item ad reddendam ei connaturalem receptionem; quandoquidem utraque ipsi est supernaturalis. Ex alia vero parte neque est, unde talis connaturalitas, præterquam à lumine, nascatur; neque est, cur à lumine tanquam à dispositione, cui visio sit debita, nascatur. Ergo.

37 Secundo probari potest ex Concilio Vniuersali. Vbi dicitur, per lumen gloriae eleuari intellectum Beati ad videndum Deum. Sed videre Deum non minus fertur secum receptionem, quam effectiorem visionis per intellectum exercendam, saltem connaturaliter, ut constat. Ergo non solum ad efficiendam, sed etiam ad recipiendam visionem dicendus est intellectus Beati per lumen eleuari ad efficiendam quidem ut per concausam; ad recipiendam, vero ut per dispositionem, ut dictum est. Dico in minore saltem connaturaliter. Quia mea sententia supra q. 1. n. 5. commemorata, ut absque effectiua, ita & absque passiuo concursu intellectus potest à solo Deo de potentia absoluta ipsi visio per creationem communicari; videbitque nihilominus intellectus, & intentionaliter uiuet. Quia visio in suo conceptu neque actionem, neque passionem proprie dicitur cum educiua actione identificatam importat, sed in actu quodam intentionali ab specie expressa indistincto, & se ipso ad instar modi affixi intellectui consistit, iuxta doctrinam generalem tractatam in Pharo Scientia disp. 2. q. 1. propositio 1.

38 Vnde colligo, lumen gloriae ad visionem insuper visionis cum intellectu ab ipsa visione indistinctam esse connaturalem dispositionem; imò ad hanc potissimè, & formalissimè eleuare intellectum iuxta Concilium: cum eleuet ad videndum Deum: idemque sit, intellectum videre Deum, ac sibi vnitam, affixamque habere visionem Dei. Ad hanc autem, compertum est, non posse lumen aliter, quam ut dispositionem eleuare. Si quidem solus intellectus videt; solusque subinde affixam sibi habet visionem, non item lumen. Itaque, si Deus intellectui lumine instructo se solo per creationem visionem infunderet, communicatio visionis formalis ab ipsa visione indistincta connaturalis esset; quia debita; scus communicatio effectiua indistincta à creatione. Quippe intellectui instructo lumine non solum debetur primario communicatio visionis formalis, sed secundario communicatio effectiua; non quidem creatiua, & à solo Deo oriunda, sed educiua, & oriunda ab intellectu, & à lumine; quæ scilicet, & actio sit intellectus simul, & luminis, & passio solius intellectus comparatione visionis.

39 Cæterum contra statutam propositionem.

obiicitur ex Scoto primo. Actus prior est natura, quam habitus, cum hic per illum generetur. Ergo nequit habitus esse dispositio prærequisita ad actum. Secundo. Intellectus per se est susceptiuus luminis absque alia præiua dispositione. Ergo erit & visionis. Tertio. Si lumen esset dispositio ad visionem, visio reciperetur in lumine. At hoc dici nequit. Ergo nec illud. Respondeo ad primum, actum esse priorem habitu acquisito; scus infuso, quale lumen est. Quo subinde ut dispositione potest actus visionis esse posterior. Ad secundum, intellectum per se esse susceptiuum luminis absque alia præiua dispositione, supernaturaliter; scus connaturaliter: qualiter censendus est visionem suscipere iuxta dicta. Ad tertium, nullatenus sequi, visionem recipi in lumine, ex eo, quod lumen sit dispositio ad visionem, ut patet in dispositionibus materiae ad formas naturales nullatenus in illis receptas.

Aduerto ad extremum, eatenus dici à nobis, lumen gloriae esse dispositionem requisitam ad connaturalem receptionem, atque communicationem visionis, quatenus de facto nihil aliud est supernaturaliter, cui talis receptio, communicatioque sit debita. Si enim aliud quid supernaturaliter diuersum à lumine, cui esset debita, daretur, ut est citra dubium possibile, cessaret utique ad id muneris necessitas luminis. Quare, absolute loquendo, ad connaturalem receptionem, communicationemque visionis non hoc lumen, quod datur de facto determinatè, sed vel hoc, vel aliud quidpiam æquiualens requisitum esse, dicendum est.

Propositio 4.

Lumen gloriae dispositio etiam est requisita ex parte intellectus Beati ad hoc, ut connaturaliter cum illo intelligibiliter vnatur essentia diuina.

Tunc obiectum quoduis dicitur esse intelligibiliter intellectui vnitum, quando intellectus & obiectum ita se habent, ut ab utroque tanquam ab adequato principio proxime potens sit procreari intellectio, quæ tanquam fetus quidam ab obiecto, & potentia intellectiua velut à quibusdam matre, & foemina aliquatenus inter se copulatis progigni censetur, & nasci iuxta illud Augusti. lib. 9. de Trinit. cap. 12. Siquidem tenendum est, quod omnis res, quamcumque cognoscimus, congenerat in nobis notitiam sui. Ab utroque enim notitia paritur, à cognoscente, & cognito. Bifariam autem potest obiectum vniri potentia intellectiua. Primo per speciem impressam sui, quæ quasi semen quoddam obiecti censetur. Secundo per se ipsum, dum ita illud est intime præsens intellectui, ut nihil iam desideretur, quominus ab utroque intellectio gignatur. Quibus proinde duobus modis considerari etiam potest essentia diuina vnita intellectui creato iuxta diuersas opiniones in ordine ad producendum simul cum illo visionem beatificam. Igitur propositio data ad vtrumque casum extendi censenda est, si vterque casus sit possibilis. Quare maioris distinctionis gratia.

Afero primo consentaneè ad doctrinam traditam circa propositio 3. casu, quod species impressa diuina essentia sit possibilis, de quo infra q. 6. ut illa connaturaliter recipiatur in intellectu creato, lumen gloriae esse requisitam ex parte eius,

eius, aut certe supernaturale aliquid lumini æquivalens, cui dicta species debeat. Quoniam cum ea, ut supponimus, sit supernaturalis, intellectui naturali nudè sumpto, connaturalis esse non potest, bene tamen intellectui instructio supernaturali accidente, cui debita sit, & connaturalis talis species.

43 Unde secundo assero, si vera est sententia, quæ docet, dari de facto speciem impressam, eamque distinctam realiter à lumine gloriæ, quæ visio beatifica efficiatur, de facto concurrere lumen gloriæ, quod datur, ad talis speciei receptionem, ut quædam dispositio eius. Quia, quemadmodum species impressa naturalis cuiusvis alterius obiecti virtutem completam intellectus solet supponere, eique ratione talis virtutis connaturaliter solet imprimi. Ita credibile est, speciem etiam supernaturalem essentiam divinam connaturaliter infundi intellectui Beatorum, completam prius eius virtute activam, dispositamque passivam per lumen gloriæ, in quo fundetur talis connaturalitas. Hinc lumen veluti ex parte potentie se habet, species vero veluti ex parte obiecti, quæ ratione infra explicabimus q. 6. Unde nihil mirum, si lumen speciem præcedat, ad eiusque receptionem disponat, ut ea connaturalis sit in sententiâ suppositâ.

44 Tertio assero, casu, quod Deus per se immediate loco speciei concurrat ad visionem beatificam, quodammodo etiam hoc, ut Deus in ordine ad talem concursum intelligibiliter vniatur intellectui Beatorum. Quoniam Deus nullo alio modo potest per se coniungi intelligibiliter intellectui Beatorum præ alijs antecedenter ad visionem beatificam, & ad decretum eam producendum simul cum ipso, atque etiam in ipso intellectu, quam posito aliquo, ex quo, & ex intellectu, & ex Deo resultat coniunctum, cui tanquam ad æquale principium productio visionis, atque adeo dictum decretum connaturalia, & debita sunt. Hoc autem aliud esse nequit, nisi lumen, aut quid ei æquivalens, ut pluribus explicabitur infra q. 8. Hoc ergo sensu lumen, aut aliud quid lumini æquivalens dispositio vocari poterit: ex parte intellectus necessaria ad hoc, ut Deus ipsi vniatur intelligibiliter per se immediate absque specie impressa in ordine ad producendam visionem. Quo sensu intelligendus est S. Thomæ lumen gloriæ tanquam dispositionem præviam requirit ex parte intellectus ad hoc, ut essentia divina cum illo intelligi aliter vniatur. Per quæ satis, superque expresse, probataque propositio manet.

45 Nec aliud, præter dicta, munus exercet lumen gloriæ circa visionem Dei, ut omnes Auctores unanimiter sentire videntur. Nonnulli enim, qui dixerunt, exercere insuper illud munus causæ formalis, non aliud velle censendi sunt, quam illud ut quandam formam accidentalem intellectui tanquam subiecto, seu tanquam materiæ inhærentem simul cum hoc ad visionem efficiendam aut etiam recipiendam concurrere. Vtrum verò lumen in visione efficienda munus speciei impressæ gerat infra q. 9. examinandum est. Quoties autem S. Thomæ lumen gloriæ vocat medium sub quo visionis Dei, ut 1. p. q. 12. art. 5. ad 2. & q. 18. de Verit. art. 1. ad 1. & quodl. 7. art. 1. aliisque in locis, eo loquendi modo nullum novum munus attribuit lumini, præter superius explicata; sed tantum vult per analogiam quam-

dam, sicut color ab oculis corporis non videtur nisi sub lumine corporeo; ita Deum nisi sub lumine spirituali ab oculis mentis non videri. De quo plura videri possunt apud Ægidium supra præ-

QUESTIO IV.

Virum lumen gloriæ, & alij habitus infusi sint tota ratio agendi actus supernaturalis seu intellectus, seu vo-

Affirmant plerique Thomistæ post Scotum in 4. dist. 49. q. 3. art. 2. Alvarez de auxilijs disp. 64. concl. 2. & disp. 85. art. 3. Cabrera tom. 1. in 2. 3. p. q. 1. art. 1. disp. 6. dub. 6. Nazari. 1. p. q. 12. art. 5. contra Joann. à S. Thom. ibi disp. 14. art. 2. Curfus Carmelit. ibidem, & alij Recentiores communiter. Pro negatiua tamen parte stant omnes nostræ Societatis Doctores, quorum longum syllabum refert Ripalda de Ente supern. disp. 30. sec. 2. Ex reliquis autem fere omnes, qui rem attingunt, quorum multos refert etiam Ripalda sec. 20. & 21. Quibus adde Arriag. 1. p. disp. 7. sec. 3. Recupit. lib. 6. q. 6. & 18. Quied. 1. 2. tract. 1. contr. 8. punct. 1. & ceteros omnes Recentiores.

Hic potest esse duplex questio. Altera de re, & satis graui. Altera de modo tantum loquendi. De re quidem, utrum potentia naturalis, intellectus scilicet, aut voluntas creata, efficiat per se concurrat simul cum habitu sibi infuso ad actum supernaturalem, ita, ut actio factiva huius non à solo habitu, sed insuper à potentia naturali, atque adeo à coniuncto ex illâ, & ex habitu physice oriatur. Vel solus habitus sit, qui physice efficiat actum: potentia autem naturalis non aliter concurrat ad illum, quam sustentando habitum ipsum in se receptum; ad eummodum, quo solus calor receptus in aqua calefacit corpus sibi applicatum efficiendo in eo alium calorem, ad quem aqua nullo alio modo concurrat, quam sustinendo calorem factivum eius tanquam illius subiectum. De modo autem tantum loquendi erit questio, si, semel statuto, quod potentia naturalis per se concurrat simul cum habitu ad efficiendum actum ita, ut actio factiva actus à coniuncto ex potentia, & habitu indivisim nascatur; controuertatur, an habitus solus nihilominus dicendus sit tota ratio agendi, potentia autem neque partialis causa factiva actus dicenda sit formalis, & proxima, sed tantum radicalis, & remota; eo quod habitus est, qui potentiam eleuat ad totum, quod in actu fit, nihilque ipsa præstare valet, nisi eleuata per habitum: vel potius opposito modo loquendum sit.

Igitur, quod ad priorem questionem attinet, censendum arbitror, Thomistæ commemoratos pro primâ sententiâ ab Auctoribus pro secundâ citatis nullatenus dissidere re ipsâ: id quod illorum verbis relatis, probat Quiedo supra. Non enim censendi sunt negare dicti Thomistæ, (quippe negare nequeunt catholicè, ut apparebit ex dicendis), influxum effectivum potentie naturalis in actum supernaturalem, quem ceteri divi Auctores conantur adstruere: cum sæpe illum confiteantur expresse, prout in eorum scriptis apparet; tametsi penes loquendi modos, quibus